

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.04.1962, sp. zn. 7 To 010/62, ECLI:CZ:NS:1962:7.TO.010.1962.1

Číslo: 32/1962

Právní věta: Při postupu podle § 16 odst. 1 tr. zák. mají orgány činné v trestním řízení povinnost zkoumat, zda správně zjištěný čin obviněného je trestný podle ustanovení nového - nyní účinného trestního zákona. Trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. z r. 1950 nelze mechanicky srovnávat s tímž trestným činem podle § 168 nového trestního zákona, neboť zákonné znaky těchto trestných činů nejsou zcela totožné. Na rozdíl od trestného činu neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. z r. 1950 se oznamovací povinnost vztahuje pouze na již spáchané trestné činy, kdežto vědomost o chystané trestné činnosti a její neoznámení je nyní podřazeno pod ustanovení § 167 nového tr. zák. K naplnění zákonných znaků neoznámení trestného činu podle § 168 tr. zák. není třeba, aby pachatel sám věděl přesně po stránce právní kvalifikace, o jaká trestný čin jde. Stačí, když zná skutkové okolnosti, které zakládají znaky některého trestného činu (§ 167 tr. zák.).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.04.1962

Spisová značka: 7 To 010/62

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Nepřekážení trestného činu, Podvracení republiky, Působnost trestních předpisů

Předpisy: 140/1961 Sb. § 16 odst. 1

§ 165

§ 167

§ 168

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 32/1962 sb. rozh.

Při postupu podle § 16 odst. 1 tr. zák. mají orgány činné v trestním řízení povinnost zkoumat, zda správně zjištěný čin obviněného je trestný podle ustanovení nového - nyní účinného trestního zákona, tj. zda jeho činem nejsou dány znaky některého trestného činu, při čemž rozhodující není pojmenování trestného činu, nýbrž materiální obsah jednání pachatele.

Trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. z r. 1950 nelze mechanicky srovnávat s

týmž trestným činem podle § 168 nového trestního zákona, neboť zákonné znaky těchto trestných činů nejsou zcela totožné. Na rozdíl od trestného činu neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. z r. 1950 se oznamovací povinnost ve smyslu ustanovení § 168 nového tr. zák. vztahuje pouze na již spáchané trestné činy v tomto ustanovení uvedené, kdežto vědomost o chystané trestné činnosti a její neoznámení je nyní podřazeno pod ustanovení § 167 nového tr. zák. K naplnění zákonných znaků neoznámení trestného činu podle § 168 tr. zák. není třeba, aby pachatel sám věděl přesně po stránce právní kvalifikace, o jaká trestný čin, který má povinnost oznámit, jde. Stačí, když zná skutkové okolnosti, které zakládají znaky některého trestného činu, uvedeného v ustanovení § 167 tr. zák.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 27. dubna 1962 - 7 To 010/62)

Rozsudkem krajského soudu v Ostravě byl mimo jiné i obžalovaný uznán vinným trestným činem nepřekážení trestného činu podle § 167 odst. 1 tr. zák., který spáchal tím, že dne 7. 10. 1961 přijal od K., s nímž měl schůzku, jeden stejnopis programu ilegální Zemědělské odborové organizace (dále jen ZOO), o němž byl K. informován i ústně a neoznámil jeho činnost prokurátoru nebo bezpečnostním orgánům. Za tento trestný čin byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 2 (dvou) roků.

Nejvyšší soud k odvolání obžalovaného proti rozsudku krajského soudu v Ostravě ze dne 15. února 1962 podle § 156 tr. ř. zamítl.

Z odůvodnění:

Obžalovaný v podaném odvolání namítá, že krajský soud nezhodnotil správně skutečnost, že to byl sám obžalovaný, kdo dal podnět ke schůzce s K., přičemž však obžalovaný nemínil uskutečnit schůzku, na které by se jednalo o nějaké trestné činnosti, nýbrž schůzku, na níž se chtěl přeptat na některé známé a vůbec s K. mluvit pouze o soukromých záležitostech. K. podle tvrzení odvolatele na této schůzce hovořil sice též o tom, že prý v budoucnosti se bude v zemědělství opět soukromě hospodařit, avšak obžalovaný s jeho názory nesouhlasil. Přitom šlo prý pouze o krátký rozhovor, při kterém K. nemluvil o zvratu státního zřízení, ani o tom, že by společně s jinými osobami spolupracoval na nějakém zemědělském programu ilegální organizace. Z průběhu tohoto krátkého rozhovoru nemohl proto obžalovaný poznat, že K. se zabývá nějakou protistátní činností. Obžalovaný připouští sice, že mu K. předal též jedno vyhotovení svého programu s tím, aby ji jej přečetl, ježto jsou v něm uvedeny názory na zemědělskou politiku pro případ politického převratu v naší republice (což byla prý jediná zmínka K. o politickém převratu), ale obžalovaný, když se program přečetl, mnohemu z něho nerozuměl a že pouze z tohoto důvodu jej počal opisovat.

Obžalovaný uvádí ve své obhajobě, že ze slov K. mohl vyrozumět pouze tolik, že jeho program měl být uváděn v život teprve za existence jiného státního zřízení, ale že z toho ještě nevyplývalo, že by K. již nyní aktivně nějak pracoval proti státnímu zřízení republiky. Obžalovaný se proto nemohl hodnověrně dovědět, že se chystá nějaká protistátní činnost, kterou by on sám měl za povinnost oznámit, a tak překazit. Obžalovaný proto žádá, aby byl obžalovaný zproštěn.

Obžalovaný dále namítá, že při výměře trestu nebylo řádně přihlédnuto ke všem polehčujícím okolnostem, svědčícím v jeho prospěch, a to k jeho dobré pověsti a k jeho chorobě, jakož i k menší míře zavinění. Žádá proto, aby v každém případě mu byl vyměřen nový, podstatně mírnější trest.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 254 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž odvolatel mohl podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, avšak neshledal odvolání důvodným.

Obžalovaný ve svém odvolání opakoval svoji obhajobu, že před uskutečněním své schůzky s K.

nevěděl nic o jeho protistátní činnosti a že K. sám na schůzku pozval jen z osobních důvodů, krajský soud k této skutečnosti, potvrzené K. přihlédl, když v jednání odvolatele neshledal znaky zažalovaného trestného činu podvracení republiky. Při úvaze, zdali obžalovaný se dopustil jiného trestného činu, krajský soud správně hodnotil výpověď obžalovaného K., který před soudem výslovně potvrdil nejen to, že obžalovaného na schůzce seznámil s hlavními zásadami svého programu ZOO, ale že mu také jmenoval některé jiné osoby, které o tomto jeho programu věděli. Bez významu není ani výpověď o tom, že při rozchodu řekl obžalovanému, že další jejich schůzky by byly zbytečné, když oba vědí, jak se v případě potřeby mají zachovat, a že dalšími schůzkami by na sebe jen upozorňovali bezpečnostní orgány. Již z tohoto rozhovoru musil obžalovaný, u něhož není důvodu k názoru, že by šlo o člověka podprůměrné inteligence, poznat, že K. vyvíjí anebo aspoň připravuje nějakou a to nikoliv bezvýznamnou protistátní trestnou činnost. V každém případě však obžalovaný získal bližší poznatky o této trestné činnosti poté, když si doma přečetl program ZOO, který mu K. na schůzce předal. Tvzení obžalovaného, že program opisoval pouze proto, že mu zcela neporozuměl, je zcela nevěrohodné, zvláště když se uváží, že obžalovaný sám po celý život pracoval v zemědělství a to nikoliv v podřadných funkcích. Obžalovaný tedy nejen že se seznámil s programem ZOO, ale věděl také, že K. jako autor tomto programu jednal již z jinými osobami. Věděl tedy, že K. připravuje trestnou činnost v rozsahu, který objektivně zakládá trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 tr. zák. z r. 1950, avšak přesto tuto trestnou činnost nepřekazil jejím včasným oznámením. Svoji pohnutku toho, proč tuto trestnou činnost neoznámil příslušným orgánům objasnil sám obžalovaný před soudem a to tak, že nechtěl být ve svém okolí považován za udavače. Taková obhajoba jej nemůže ovšem zbavit viny, když oznámení určitých trestných činů je občanskou povinností, uloženou zákonem v zájmu celé naší společnosti.

Krajský soud jednání správně posoudil i po stránce právní, když obžalovaného uznal vinným trestným činem nepřekazení trestného činu podle § 167 odst. 1, 3 tr. zák. č. 140/1961 Sb.

Krajský soud správně neshledal v jednání obžalovaného trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 tr. zák. z r. 1950, jak je výše uvedeno, nýbrž pouze trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák. z r. 1950. Vzhledem k účinnosti nového trestního zákona bylo s ohledem na ustanovení § 16 tr. zák. v první řadě nutno zkoumat, zda jednání obžalovaného je trestné i podle tohoto zákona. Krajský soud při tom správně shledal, že ustanovení § 168 nového tr. zák. neobsahuje oznamovací povinnost trestného činu podvracení republiky. Nastala tudíž krajskému soudu povinnost zkoumat, zda správně zjištěné jednání obviněného je trestné podle ustanovení nového - nyní platného trestního zákona, tj. zda jeho jednáním nejsou dány znaky některého trestného činu, při čemž rozhodujícím není pojmenování trestného činu, nýbrž materiální obsah jednání pachatele.

podle § 167 odst. 2 tr. zák. lze překazit trestné činy v odst. 1 uvedené - mezi nimi také trestný čin podvracení republiky - i včasným oznámením prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu. Protože obžalovaný tuto oznamovací povinnost nesplnil, ačkoliv se podle výše uvedeného skutkového zjištění od spoluobžalovaného K. hodnověrným způsobem dověděl, že K. připravuje nebo páchá trestný čin, při nejmenším podvracení republiky, je trestně odpovědný i podle nového trestního zákona. Nutno ještě dodat, že nelze mechanicky srovnávat trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. z r. 1950 s tímto trestným činem podle § 168 nového trestního zákona, neboť zákonné znaky těchto trestných činů nejsou zcela totožné. Na rozdíl od trestného činu neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. z r. 1950 se oznamovací povinnost ve smyslu ustanovení § 168 nového tr. zák. vztahuje pouze na již spáchané trestné činy v tomto ustanovení uvedené, kdežto vědomost o chystané trestné činnosti a její neoznámení je nyní podřazeno pod ustanovení § 167 nového tr. zák.

Závěrem je třeba uvést, že k naplnění zákonných znaků tohoto trestného činu není třeba, aby pachatel sám věděl přesně po stránce právní kvalifikace, o jaký trestný čin, který má povinnost oznámit, jde. Stačí, když zná skutkové okolnosti, které zakládají znaky některého trestného činu uvedeného v ustanovení § 167 tr. zák.

Dospěl-li krajský soud k správnému závěru, že jednání obžalovaného je trestné i podle nového trestního zákona, musel dále zkoumat, zda ve smyslu ustanovení § 16 tr. zák. je posuzování jeho trestné činnosti podle tohoto zákona příznivější. Poněvadž tomu tak je, když trestní sazba stanovená v § 167 tr. zák. je podstatně nižší, než u § 165 tr. zák. z r. 1950, jsou právní úvahy krajského soudu naprosto správné.

Při výměře trestu krajský soud správně přihlédl k tomu, že obžalovaný byl v době od roku 1951 do roku 1958 již třikrát odsouzen k nepodmíněným trestům odnětí svobody, z toho již také jednou za trestný čin neoznámení trestného činu. Z toho vyplývá závěr, že u obžalovaného je patrný sklon k páchání různých trestných činů a že ani dřívější odsouzení za neoznámení trestného činu naň výchovně nezapůsobilo. Vzhledem k tomu, je pak nutno trest odnětí svobody, který byl obžalovanému vyměřen v horní polovině trestní sazby, považovat za spravedlivý a přiměřený.